PAKIET DLA UCZNIA

DEMOKRACJA UE W AKCJI

Też masz głos – Europejska inicjatywa obywatelska

Europejska inicjatywa obywatelska

Wydanie poprawione

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025

© Unia Europejska, 2025

Polityka Komisji w zakresie ponownego wykorzystywania jest realizowana na podstawie decyzji Komisji 2011/833/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj).

O ile nie wskazano inaczej, ponowne wykorzystywanie niniejszego dokumentu jest dozwolone na podstawie licencji Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). Oznacza to, że ponowne wykorzystywanie jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego poinformowania o autorze oraz o wszelkich zmianach wprowadzonych w dokumencie.

W przypadku wykorzystania lub kopiowania elementów, które nie są własnością Unii Europejskiej, konieczne może być uzyskanie zgody bezpośrednio od właściwych podmiotów prawa autorskiego. Unia Europejska nie posiada praw autorskich do następujących elementów:
Okładka: © Shutterstock/tai11

Print	ISBN: 978-92-68-29658-5	doi:10.2792/3009792	KA-01-25-011-PL-C
PDF	ISBN: 978-92-68-29657-8	doi:10.2792/2207301	KA-01-25-011-PL-N

CZĘŚĆ 1: KRÓTKIE WPROWADZENIE DO UNII EUROPEJSKIEJ

PRACA W KLASIE

WARTOŚCI UE

U podstaw Unii Europejskiej leży sześć podstawowych wartości. Traktat lizboński wyjaśnia je w następujący sposób:

> *„Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn".*

Artykuł 2 traktatu lizbońskiego

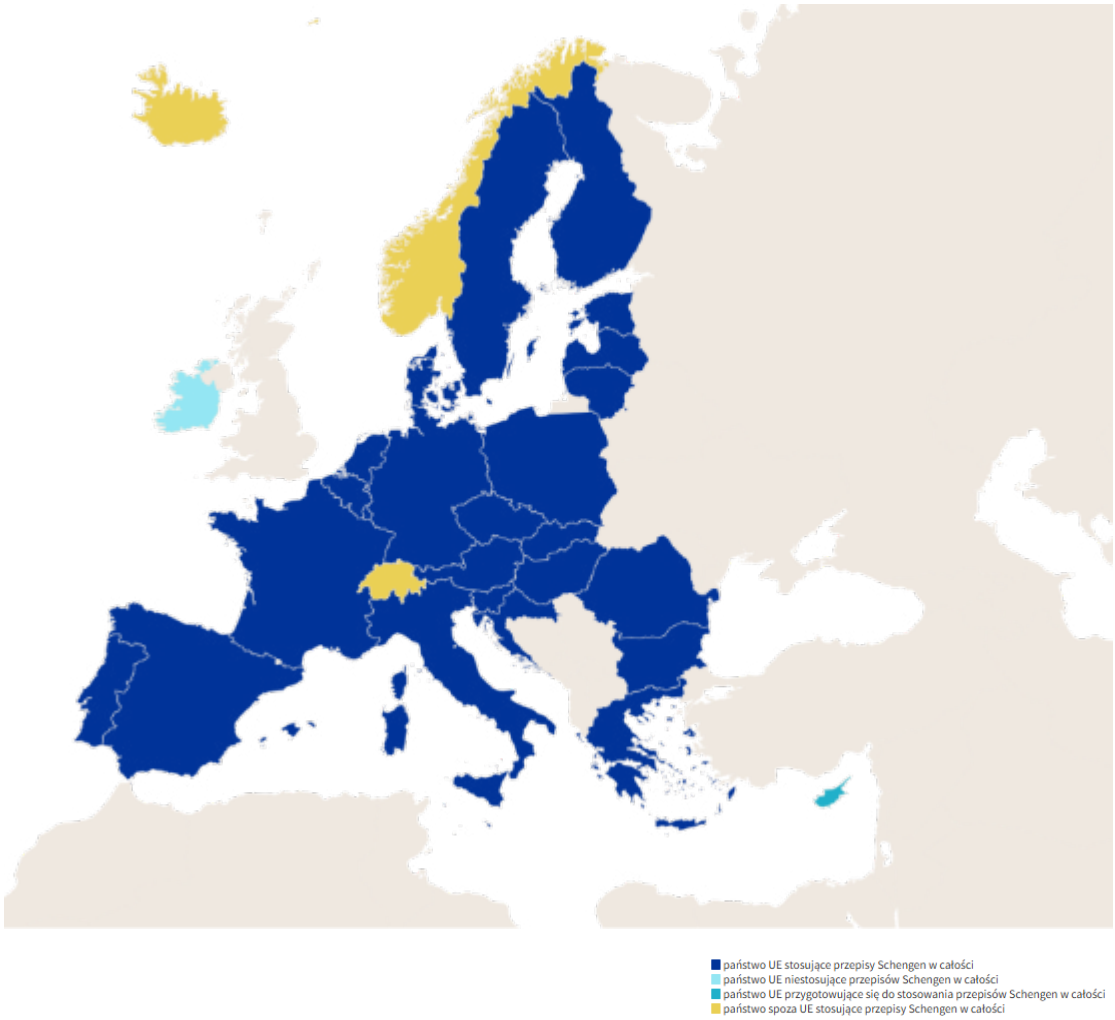
Przyjrzyj się poniższym wartościom UE. W swojej grupie spróbuj uszeregować te wartości, zaczynając od tej, która jest dla Ciebie najważniejsza.

a) Godność człowieka….
b) Wolność….
c) Demokracja….
d) Równość….
e) Praworządność….
f) Prawa człowieka….

W poniższym polu napisz, dlaczego kolejność wartości jest właśnie taka, i spróbuj zdefiniować, co każda z nich znaczy dla Ciebie. Następnie omów swoje przemyślenia z resztą klasy. Możesz wspomóc się wyjaśnieniami ze strony 31.

STREFA SCHENGEN

Ile potrafisz wymienić państw należących do strefy Schengen? Zapisz je w polu poniżej. Możesz wspomóc się mapą:

© Unia Europejska, 2025.

Członkowie strefy Schengen (czerwiec 2025)

Które państwa członkowskie UE nie stosują w pełni zasad Schengen?

CZTERY SWOBODY

Nauczyciel przydzieli Ci jedną z czterech swobód UE (swobodny przepływ towarów, kapitału, usług i osób). Pod poniższymi nagłówkami zapisz, wraz ze swoją grupą, swoje uwagi dotyczące przydzielonej Ci swobody, a następnie omów je na forum klasy:

1) Jakie są korzyści tej swobody dla biznesu?

2) Jakie są korzyści tej swobody dla obywateli UE?

3) Jakie korzyści daje ta swoboda bezpośrednio Tobie?

OBSZARY DZIAŁANIA UE

Poniższa tabela przedstawia niektóre obszary działania UE:

Unia celna	Rybołówstwo	Prawa podstawowe
Zasady konkurencji	Środowisko	Zdrowie publiczne
Polityka monetarna	Ochrona konsumentów	Badania i przestrzeń kosmiczna
Handel	Transport	Sieci transeuropejskie
Organizmy morskie i zwierzęta	Energia	Sprawiedliwość
	Zatrudnienie i sprawy socjalne	Rolnictwo
	Jednolity rynek	Kwestie migracyjne i bytowe
		Rozwój współpracy i pomoc humanitarna

Do których obszarów działania przypiszesz poniższe punkty?

1. Kupując nowy laptop, otrzymujesz co najmniej dwuletnią gwarancję.
2. Jeśli lot jest mocno opóźniony lub został anulowany, otrzymasz odszkodowanie.
3. Twoje kwalifikacje uzyskane w jednym z państw UE są uznawane w pozostałych państwach.
4. Minimalny wymiar 20 dni wolnego w roku dla pracownika zatrudnionego na pełny etat.
5. Maksymalna liczba dorszy, jaką mogą złowić rybacy.
6. Ilość energii (gazowej/elektrycznej), która musi pochodzić z odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna i wiatrowa.
7. Maksymalna ilość drobnych cząstek dopuszczalnych w powietrzu.

NOTATKI

POWTÓRZENIE

ISTOTNE TRAKTATY

Unia Europejska, jaką znamy dzisiaj, jest wynikiem serii traktatów, które uzgodnili jej członkowie. Korzystając z arkusza informacyjnego na stronie 28 lub z Internetu, odpowiedz na poniższe pytania.

Ćw. 1) Ułóż poniższe traktaty (a–e) we właściwej kolejności chronologicznej (1–5):

a) Traktat z Maastricht
b) Traktat paryski
c) Konwencja z Schengen
d) Traktat rzymski
e) Traktat lizboński

1: ___ 2: ___ 3: ___ 4: ___ 5: ___

Ćw. 2) Który z powyższych traktatów (a–e) opisano poniżej?

I. Traktat ten był próbą zapewnienia pokoju w Europie po II wojnie światowej. ..... [__]
II. Traktat ten wprowadził europejską inicjatywę obywatelską. ..... [__]
III. Traktat ten umożliwił przemieszczanie się między krajami Unii Europejskiej bez kontroli granicznych. ..... [__]
IV. Traktat ten stworzył Europejską Wspólnotę Gospodarczą. ..... [__]
V. Traktat ten stworzył koncepcję obywatelstwa europejskiego. ..... [__]

WARTOŚCI UE

Ćw. 3) Dla każdej z wymienionych poniżej wartości poszukaj w Internecie działań UE związanych z promowaniem lub ochroną tych wartości.

a) Godność człowieka
b) Wolność
c) Demokracja
d) Równość
e) Praworządność
f) Prawa człowieka

Przygotuj się do podzielenia się swoimi odpowiedziami z grupą na początku następnej części.

STREFA SCHENGEN

Strefa Schengen składa się z krajów europejskich, które zgodziły się na zniesienie kontroli granicznych między sobą.

Ćw. 4) Wskaż, które stwierdzenia są prawdziwe (P), a które fałszywe (F)

a) Wszyscy członkowie strefy Schengen są pełnoprawnymi członkami Unii Europejskiej. ...
b) Obecnie do strefy Schengen należy 29 państw. ...
c) Podróżując po strefie Schengen, nie potrzebujesz żadnego dokumentu tożsamości. ...
d) Jeżeli jesteś obywatelem UE podróżującym z Grecji do Estonii drogą lądową, będziesz musiał przejść kontrolę graniczną na trasie przejazdu. ...
e) Mieszkasz w Hiszpanii i masz przyjaciela, który przyjeżdża z Ekwadoru. Otrzymuje wizę i bezpiecznie dociera do Hiszpanii. Razem postanawiacie polecieć na kilka dni do innego przyjaciela we Francji. Twój przyjaciel musi ubiegać się o kolejną wizę. ...

JEDNOLITY RYNEK I UNIA CELNA

Celem UE jest umożliwienie obywatelom UE studiowania, mieszkania, robienia zakupów, pracy i przechodzenia na emeryturę w każdym kraju UE oraz korzystania z produktów z całej Unii. Aby to osiągnąć, zapewnia ona swobodny przepływ towarów, usług, kapitału i osób na jednolitym rynku wewnętrznym UE. Usuwając bariery techniczne, prawne i biurokratyczne, UE umożliwia obywatelom swobodny handel i prowadzenie działalności gospodarczej.

Ćw. 5) Wskaż, której lub których wolności dotyczy każde z poniższych stwierdzeń. Zakreśl odpowiedź lub odpowiedzi.

a) Postanawiasz kupić domek letniskowy w innym kraju UE i przebywać w nim w regularnych odstępach czasu przez cały rok.
Towary/usługi/kapitał/ludzie.
b) Pracujesz jako tłumacz w swoim kraju, wykonując zlecenia dla klientów z całej Unii Europejskiej i otrzymując od nich wynagrodzenie.
Towary/usługi/kapitał/ludzie.
c) Chcesz rozwinąć swoją działalność, przejmując firmę w sąsiednim kraju UE i wysyłając tam swoje produkty na sprzedaż.
Towary/usługi/kapitał/ludzie.
d) Jesteś producentem oliwy z oliwek i otwierasz sklep internetowy, aby sprzedawać swoje produkty bezpośrednio ze swojego gospodarstwa.
Towary/usługi/kapitał/ludzie.
e) Wyjeżdżasz na studia na uniwersytet do innego kraju UE. W tym czasie podejmujesz wieczorną pracę w restauracji w niepełnym wymiarze godzin.
Towary/usługi/kapitał/ludzie.

OBSZARY DZIAŁAŃ UE

Unia Europejska może działać tylko w tych dziedzinach, w których państwa członkowskie upoważniły ją do tego na mocy traktatów unijnych.

Ćw. 6) Tabela na stronie 32 przedstawia niektóre obszary działań UE. Wybierz trzy z tych obszarów i znajdź w Internecie po jednym przykładzie przepisów prawnych/aktów przyjętych przez UE w każdym z nich. Możesz wpisać w Google „Prawo UE w sprawie...".

Ćw. 7) W UE występują trzy poziomy kompetencji. Wpisz nazwy tych kompetencji w luki w tekście:

a) Kompetencje …… to kompetencje, w przypadku których państwa członkowskie mogą stanowić prawo i przyjmować prawnie wiążące środki, jeśli Unia tego nie zrobiła.

b) Kompetencje …… to kompetencje, w ramach których UE podejmuje działania wspierające lub uzupełniające politykę państw członkowskich.

c) Kompetencje …… to kompetencje, w przypadku których tylko Unia może stanowić prawo, a państwa członkowskie jedynie je wdrażać.

PRZYGOTOWANIE DO KOLEJNEJ LEKCJI

W następnej lekcji przyjrzymy się, jak funkcjonuje demokracja w Unii Europejskiej. Przed lekcją sprawdź, czy potrafisz odpowiedzieć na poniższe pytania. Przygotuj się do przedyskutowania ich z innymi uczniami.

a) Kto jest Twoim przedstawicielem w Parlamencie Europejskim (MEP)?
b) Kiedy odbędą się kolejne wybory europejskie?
c) Ile trzeba mieć lat, aby móc głosować w wyborach europejskich?
d) Czy możesz głosować w wyborach europejskich, jeśli mieszkasz w innym kraju UE?
e) Kto ustanawia prawa w Twoim kraju i jak są one uchwalane?

Łącza do dalszych informacji (wszystkie strony są dostępne we wszystkich językach urzędowych, wystarczy wybrać swój).

Historia Unii Europejskiej

Prawa człowieka w Unii Europejskiej

Symbole Unii Europejskiej

Kraje Unii Europejskiej

ĆWICZENIE OPCJONALNE

Na następną lekcję zanotuj sprawy, z którymi stykasz się w życiu codziennym, a na które wpływ miało prawodawstwo UE. Przygotuj się do omówienia tych spraw na następnej lekcji.

CZĘŚĆ 2: DEMOKRACJA W UNII EUROPEJSKIEJ

PRACA W KLASIE

ORGANY DECYZYJNE UE

Nauczyciel omówi trzy główne organy decyzyjne Unii Europejskiej. Możesz się wspomóc informacjami podanymi poniżej.

Czym zajmuje się Komisja Europejska?

Proponuje nowe prawa

Komisja Europejska jest jedyną instytucją UE, która ma prawo przedkładać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE projekty aktów prawnych, które:

- chronią interesy UE i jej obywateli w kwestiach, które nie mogą być skutecznie rozwiązane na poziomie krajowym
- zawierają informacje techniczne za pomocą konsultacji z ekspertami i społeczeństwem

Zarządza polityką UE i przydziela fundusze UE

- wraz z Radą i Parlamentem Komisja określa priorytety dla wydatków UE
- przygotowuje roczny budżet do zatwierdzenia przez Parlament i Radę
- nadzoruje sposób wydawania środków finansowych, a sama jest kontrolowana przez Europejski Trybunał Obrachunkowy

Egzekwuje prawo europejskie

- wraz z Trybunałem Sprawiedliwości jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwego stosowania przepisów unijnych we wszystkich państwach członkowskich

Reprezentuje UE na arenie międzynarodowej

- występuje w imieniu państw UE na forum organizacji międzynarodowych, w szczególności w kwestiach dotyczących polityki handlowej i pomocy humanitarnej
- w imieniu UE negocjuje umowy międzynarodowe

Skład

Polityczne stery Komisji trzyma zespół 27 komisarzy (po jednym z każdego państwa UE), na których czele stoi Przewodniczący Komisji, który decyduje, kto jest odpowiedzialny za dany obszar polityki. Przewodniczący jest nominowany przez Radę Europejską (reprezentującą szefów państw lub rządów każdego kraju UE) z uwzględnieniem wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego. Następnie jest on zatwierdzany przez Parlament Europejski. Pozostali członkowie są nominowani przez swoje kraje i przechodzą procedurę zatwierdzenia z udziałem nowego przewodniczącego, Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej.

Komisja Europejska

Czym zajmuje się Rada UE?

- Negocjuje i przyjmuje prawo UE
- Rada UE jest ważnym organem decyzyjnym UE.
- Negocjuje i przyjmuje akty ustawodawcze zwykle wraz z Parlamentem Europejskim. W jej skład wchodzą ministrowie ze wszystkich krajów UE.
- Koordynuje politykę państw członkowskich

Rada odpowiada za koordynowanie polityki państw członkowskich w konkretnych dziedzinach, takich jak:

- polityka gospodarcza i fiskalna
- edukacja, kultura, młodzież i sport
- polityka zatrudnienia

Tworzy wspólną unijną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa

Na podstawie wytycznych Rady Europejskiej Rada określa i realizuje wspólną unijną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Obejmuje ona m.in. pomoc rozwojową i humanitarną, obronę i handel.

Zawiera umowy międzynarodowe

Rada udziela Komisji mandatu do prowadzenia negocjacji w imieniu UE w sprawie umów między UE a państwami do niej nienależącymi lub organizacjami międzynarodowymi. Na zakończenie negocjacji Rada decyduje o podpisaniu i zawarciu umowy.

Uchwala budżet UE

Rada uchwala budżet UE wraz z Parlamentem Europejskim.

Okresem budżetowym jest jeden rok kalendarzowy. Budżet zwykle jest uchwalany w grudniu, a wchodzi w życie 1 stycznia kolejnego roku.

Rada

Czym zajmuje się Parlament Europejski?

Funkcja ustawodawcza

- Uchwala, wraz z Radą UE, przepisy prawa europejskiego w oparciu o wnioski ustawodawcze Komisji Europejskiej
- Podejmuje decyzje w sprawie umów międzynarodowych
- Podejmuje decyzje w sprawie rozszerzenia
- Bada plan prac Komisji i występuje do Komisji o przedłożenie wniosków ustawodawczych

Funkcja nadzorcza

- Sprawuje nadzór demokratyczny nad pozostałymi instytucjami europejskimi
- Wybiera przewodniczącego Komisji i zatwierdza Komisję jako organ. Może uchwalić „wotum nieufności", zmuszając Komisję do dymisji
- Udziela absolutorium, czyli zatwierdza sposób, w jaki zostały wydane środki z budżetu UE
- Rozpatruje petycje od obywateli oraz powołuje komisje śledcze
- Omawia kwestie dotyczące polityki pieniężnej z Europejskim Bankiem Centralnym
- Kieruje zapytania do Komisji i Rady
- Monitoruje wybory

Funkcja budżetowa

- Wraz z Radą uchwala budżet UE
- Zatwierdza długoterminowy budżet UE, tzw. wieloletnie ramy finansowe

Skład

Wybory odbywają się co 5 lat. Liczba posłów do PE z każdego kraju jest w przybliżeniu proporcjonalna do liczby jego ludności: żaden kraj nie może mieć mniej niż 6 lub więcej niż 96 posłów do PE, a całkowita liczba posłów nie może przekroczyć 750 (plus przewodniczący). W kadencji 2024–2029 liczba posłów do PE wynosi 719 plus przewodniczący. Posłowie zasiadają w PE nie według kraju pochodzenia, lecz według przynależności politycznej.

Przewodniczący reprezentuje Parlament w relacjach z pozostałymi instytucjami UE, jak również w stosunkach ze światem zewnętrznym. Przewodniczący ma ostatnie słowo w sprawie budżetu.

Parlament Unii Europejskiej

NOTATKI

POWTÓRZENIE

GŁÓWNE INSTYTUCJE DECYZYJNE UE

Istnieją trzy główne organy, które współpracują ze sobą przy tworzeniu praw i zasad Unii Europejskiej. Są to: Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej.

Ćw. 1) Którą z poniższych instytucji opisano poniżej? Napisz „Km" dla Komisji, „P" dla Parlamentu i „Rd" dla Rady.

Pamiętaj, że możesz skorzystać z Internetu, aby znaleźć informacje.

a) Te organy mają 27 członków. ..... ( )
b) Członkowie tego organu są wybierani bezpośrednio przez obywateli UE. ..... ( )
c) Ten organ proponuje prawa. ..... ( )
d) W skład tego organu wchodzi jeden minister z każdego państwa członkowskiego. ..... ( )
e) Te dwa organy muszą się zgodzić na przyjęcie ustawy, aby mogła ona zostać uchwalona. ..... ( )
f) Każdy członek tego organu jest odpowiedzialny za inny obszar polityki. ( )
g) Organ ten jest odpowiedzialny za nadzór nad innymi organami UE. ..... ( )
h) Te dwa organy zatwierdzają budżet UE. ..... ( )

W Unii Europejskiej rządy państwowe i lokalne są demokratyczne. Istnieją jednak inne sposoby rządzenia państwem. Skorzystaj z Internetu lub słownika, aby pomóc sobie w wykonaniu poniższego ćwiczenia.

Ćw. 2) Dopasuj system rządów po lewej stronie do jego definicji po prawej.

a) Anarchia	1. Forma rządów, w której dziedziczny władca rządzi samodzielnie. Nie ma żadnych ograniczeń dla jego władzy.
b) Monarchia absolutna	2. Forma rządów charakteryzująca się niewybieralnym przywódcą lub grupą przywódców, którzy sprawują władzę państwową z niewielkimi ograniczeniami. Często wspierana przez wojsko.
c) Teokracja	3. Społeczeństwo swobodnie ukonstytuowane bez władz lub organu zarządzającego.
d) Oligarchia	4. Rządzenie państwem pod bezpośrednim kierownictwem boskim lub przez urzędników, którzy są uważani za kierowanych przez Boga.
e) Dyktatura	5. Społeczeństwo, które jest rządzone lub kontrolowane przez ludzi o dużym bogactwie lub dochodach.
f) Plutokracja	6. Forma struktury władzy, w której władza spoczywa w rękach niewielkiej liczby osób.

PROCES STANOWIENIA PRAWA W UE

Nowe prawa w UE są zazwyczaj tworzone według standardowej procedury i angażują trzy organy ustawodawcze UE: Komisję Europejską, Parlament Europejski i Radę UE.

Ćw. 3) Przeczytaj poniższe stwierdzenia i zdecyduj, czy są one prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Jeśli są fałszywe, przygotuj się do wyjaśnienia, dlaczego.

a) Wszystkie trzy organy mogą inicjować proces legislacyjny. ..... ( )
b) Aby ustawa została przyjęta, Parlament i Komisja muszą się na nią zgodzić. ( )
c) Zarówno Parlament, jak i Rada mogą wprowadzać poprawki do projektów. ( )
d) Przed przedstawieniem propozycji przeprowadza się proces konsultacji. .... ( )
e) UE może stanowić prawo w każdej wybranej przez siebie sprawie. .....( )

EUROPEJSKA INICJATYWA OBYWATELSKA

Europejska inicjatywa obywatelska (EIO) to sposób, w jaki obywatele Europy mogą wpływać na politykę Unii Europejskiej. Jest to forma demokracji uczestniczącej.

Każdy obywatel europejski, który ma wystarczająco dużo lat, aby głosować w wyborach europejskich, może założyć lub poprzeć EIO. Wiek uprawniający do głosowania w wyborach europejskich różni się zależnie od kraju: w większości państw jest to 18 lat, w Grecji – 17, a w Austrii, Belgii, Niemcy i na Malcie – 16. Kraje UE mogą obniżyć wiek wsparcia dla EIO do 16 lat; Estonia już to zrobiła. Aktualny wiek obowiązujący w Twoim kraju możesz sprawdzić na stronie: https://citizens-initiative.europa.eu/data-requirements_pl

PRZYGOTOWANIE DO KOLEJNEJ LEKCJI

Przygotuj się do dyskusji z innymi uczniami na następujące tematy:

1) Jak wiele uwagi poświęcasz działaniom Unii Europejskiej? Czy śledzisz je na portalach społecznościowych/w wiadomościach?
2) Czy uważasz, że sposób podejmowania decyzji przez Unię Europejską jest demokratyczny?
3) Czy są sposoby, które Twoim zdaniem mogłyby uczynić Unię Europejską bardziej demokratyczną?
4) Czy jest coś, co Twoim zdaniem byłoby świetnym pomysłem na inicjatywę?

Wejdź na stronę https://citizens-initiative.europa.eu/_pl. Przewiń stronę w dół, aby zobaczyć niektóre z nowszych inicjatyw, lub użyj karty „Znajdź inicjatywę", aby wyszukać konkretną pozycję. Znajdź inicjatywę, którą byłbyś/byłabyś gotów poprzeć. Na następną lekcję przygotuj się do wyjaśnienia, dlaczego jesteś gotów/gotowa poprzeć tę inicjatywę. Co już wiesz o tej sprawie?

ĆWICZENIE OPCJONALNE

Utwórz krótką ankietę dla swoich kolegów, aby dowiedzieć się, ile wiedzą o tym, jak działa Unia Europejska i za co jest odpowiedzialna. Przeanalizuj i omów wyniki na forum klasy.

CZĘŚĆ 3: EUROPEJSKA INICJATYWA OBYWATELSKA

PRACA W KLASIE

ZASADY EUROPEJSKIEJ INICJATYWY OBYWATELSKIEJ

Europejska inicjatywa obywatelska jest formą demokracji uczestniczącej. Dzięki niej obywatele UE mogą wpływać na kształtowanie prawa i polityki w UE. Wszystkie osoby, które mają wystarczająco dużo lat i są uprawnione do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, mogą zarejestrować inicjatywę (jeśli spełnia ona pewne kryteria). Kroki są następujące:

1) Znajdź sześć osób z sześciu różnych krajów UE, które są uprawnione do głosowania w wyborach europejskich, aby utworzyły z Tobą zespół.
2) Zdefiniuj cele i zwróć się do Komisji Europejskiej o rejestrację inicjatywy.
3) Po uzyskaniu aprobaty inicjatywa zostanie opublikowana na stronie internetowej EIO.
4) Zbierz w ciągu 12 miesięcy co najmniej milion podpisów z co najmniej 7 krajów UE (online lub na papierze).
5) Zweryfikuj deklaracje poparcia przez władze krajowe.
6) Przedstaw swoją inicjatywę Komisji Europejskiej.
7) Spotkanie z Komisją.
8) Wysłuchanie publiczne w Parlamencie Europejskim.
9) Odpowiedź Komisji Europejskiej.
10) Działania następcze Komisji w związku z proponowanymi działaniami, jeśli dotyczy.

JAK STWORZYĆ KAMPANIĘ? ZANOTUJ SWOJE POMYSŁY.

- Jak nazwalibyście kampanię?
- Co zrobilibyście, aby znaleźć partnerów w 6 innych krajach UE?
- Na co musielibyście wydać pieniądze?
- Jak zdobylibyście fundusze na kampanię?
- Jak „sprzedalibyście" swój pomysł, aby zdobyć podpisy?
- Jak przyciągnąć uwagę mediów?

POWTÓRZENIE

Ćw. 1) W ramach zadania domowego do lekcji 2 poproszono Cię o wybranie inicjatywy, która mogłaby otrzymać Twój głos. Wróć do tej inicjatywy oraz do dedykowanej jej stronie internetowej i zapisz następujące informacje:

1) Co jako pierwsze przyciągnęło Cię do tej inicjatywy?
2) Jakich metod użyli organizatorzy, aby Cię przekonać? Zastanów się, w jaki sposób próbowali poprzeć swoje argumenty. Jakich zwrotów używali? W jaki sposób wykorzystali obrazy i grafiki? Jak wszystkie te elementy wpływają na Twoje odczucia? Zrób notatki w poniższych polach.

Tekst	*Zdjęcia/filmy*

Grafiki	*Inne*

PRZYGOTOWANIE DO KOLEJNEJ LEKCJI

Ćw. 2) Otwórz stronę https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_pl?STATUS%5B0%5D=ANSWERED, gdzie znajdziesz inicjatywy, na które odpowiedziała Komisja. Przyjrzyj się niektórym z nich i sprawdź ich stronę internetową, jeśli taką posiadają. Jak myślisz, co zadecydowało o ich sukcesie? Przygotuj się do podzielenia się swoimi przemyśleniami na początku następnej

Ćw. 3) Pomyśl o kampanii, która zdobyła Twój głos podczas ostatniej lekcji. Gdybyś miał(a) poprowadzić tę kampanię, co zrobił(a)byś, aby odniosła sukces? Pomyśl o działaniach, które można podjąć zarówno w sieci, jak i poza nią. Zrób notatki w poniższym polu.

ĆWICZENIE OPCJONALNE

Utwórz skrzynkę na sugestie lub przeprowadź ankietę internetową, aby dowiedzieć się, jakie kwestie na poziomie europejskim interesują innych uczniów w Twojej szkole. Czego udało Ci się dowiedzieć?

CZĘŚĆ 4: JAK OPRACOWAĆ I PROMOWAĆ EUROPEJSKĄ INICJATYWĘ OBYWATELSKĄ

PRACA W KLASIE

PODEJŚCIA DO PRZEKONYWANIA

Logika:
Czy pomysł ma sens? Czy istnieje bezpośredni związek między działaniem, do którego się wzywa, a np. poprawą sytuacji społecznej/gospodarczej/życia codziennego/zdrowia?

Uczucia:
Czy problem wywołuje u ludzi jakieś obawy? O ile lepiej będą się czuć, jeśli problem zostanie rozwiązany? Jak będą się czuć, jeśli problem nie zostanie rozwiązany/jeśli nie zrobią nic? Czy jest to coś, z czym ludzie mogą się identyfikować? Czy jest to coś, co budzi nadzieję?

Etyka:
Czy jest to kwestia moralna? Czy sprawa jest moralnie niewłaściwa? Czy powinniśmy rozwiązać ten problem tylko dlatego, że jest to słuszne (choć może wiązać się z kosztami)?

Wiarygodność:
Czy istnieją wiarygodne źródła, które popierają Twoją sugestię (nauka, badania itp.)? Czy są osoby/grupy, które podziwiamy lub szanujemy (i które wykazały się wiedzą), które zajęły podobne stanowisko lub są zaangażowane w podobne działania?

PRACA W KLASIE: ZNAJDOWANIE WSPÓLNEGO MIANOWNIKA

Kluczem do tworzenia prawa unijnego jest znalezienie wspólnego mianownika i zrozumienie różnych punktów widzenia poszczególnych stron. Dotyczy to również pomysłów na prawo, które obywatele zgłosili za pośrednictwem EIO. Jeżeli uda się zebrać milion podpisów pod europejską inicjatywą obywatelską, a Komisja zdecyduje się przedstawić propozycję prawną, współustawodawcy, czyli Parlament Europejski i Rada, będą musieli osiągnąć kompromis. Przed przedstawieniem propozycji legislacyjnej Komisja będzie musiała rozważyć poglądy wszystkich stron, których sprawa będzie dotyczyć; posłowie do Parlamentu Europejskiego rozważą wpływ na ludzi i firmy w swoich okręgach wyborczych, a w Radzie przedstawiciele każdego kraju Unii Europejskiej przeanalizują sprawę z perspektywy poszczególnych państw, ponieważ niektóre kraje mogą być bardziej lub mniej dotknięte daną inicjatywą niż inne. Wszystkie te organy będą musiały negocjować i osiągać kompromisy, jeśli inicjatywa ma stać się prawem.

PRACA W KLASIE: PERSONA

Nauczyciel przypisze Twojej grupie „personę” – wymyśloną osobę, którą Twoja grupa będzie musiała przekonać. W poniższej tabeli wpisz kilka pomysłów związanych z tą personą.

Sprawy, o które się martwię:	Sprawy, dzięki którym czuję się bezpiecznie:

NOTATKI

POWTÓRZENIE

Twoim zadaniem domowym na tę lekcję jest stworzenie filmu promującego wybraną przez Ciebie inicjatywę. Zasady są następujące:

- W grupie składającej się z 3–4 osób nagraj film promujący inicjatywę wybraną podczas lekcji; film nie powinien być dłuższy niż 3 minuty.
- W filmie możesz grać różne postacie (np. możesz być kimś z innej grupy wiekowej, o innym zawodzie itp.).
- Jeśli chcesz, możesz dodać do swojego filmu muzykę i/lub grafikę.
- Pamiętaj o konieczności uzyskania pozwolenia na filmowanie w określonych miejscach lub zgody na filmowanie innych osób, jeśli jest to konieczne.
- Na filmie powinna znaleźć się lista osób odpowiedzialnych za poszczególne części projektu.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE NAGRANIA ATRAKCYJNEGO FILMU

Podstawą do nakręcenia udanego filmu jest planowanie. Zanim zaczniesz nagrywać, wykonaj następujące czynności:

- **Zbadaj swoją inicjatywę**. Musisz upewnić się, że masz do dyspozycji wiarygodne fakty i liczby.
- **Wybierz najważniejsze Twoim zdaniem kwestie**. Pamiętaj, że masz tylko trzy minuty. Możesz nie być w stanie wyrazić wszystkiego.
- **Pomyśl o różnych grupach osób, które mogą mieć inne zdanie niż Ty**. Jakie argumenty mogą mieć przeciwko Twojej inicjatywie? **W jaki sposób możesz odeprzeć te argumenty**?

Kiedy już uporządkujesz swoje pomysły, nadszedł czas na napisanie scenariusza. Zapisz dialogi, instrukcje dla wypowiadających się osób i operatora kamery oraz wszelkie efekty, jakie chcesz dodać do filmu po zakończeniu nagrywania. Pomyśl o następujących kwestiach.

- Twój film powinien **zwracać się bezpośrednio do widzów**; powinni mieć oni wrażenie, że mówisz do nich. Upewnij się więc, że używasz odpowiedniego języka.
- Wykorzystaj różne podejścia, które omawialiście podczas lekcji. Pomogą Ci one w podjęciu decyzji, jak wyrazić idee. **Używaj języka, który odwołuje się do logiki, emocji, etyki i wiarygodności**, w zależności od tego, co pomoże Ci przedstawić Twój argument.
- Zastanów się, **kto może być Twoim odbiorcą**. Zamierzasz podzielić się swoim filmem z innymi uczniami, ale zastanów się, jak powinien on oddziaływać także na Twojego nauczyciela.
- **Język powinien być jasny i prosty**. Kiedy piszesz scenariusz, przeczytaj na głos dialogi, aby sprawdzić, czy są zrozumiałe. **Krótsze zdania są lepsze niż dłuższe**.
- Gdy uznasz, że scenariusz jest gotowy, **przeczytaj cały tekst na głos i odmierz czas**. Jeśli całość zajmuje ponad trzy minuty, musisz go zmodyfikować. Pamiętaj, że być może trzeba będzie zostawić czas na inne elementy, które umieścisz w filmie.

Teraz możesz zaplanować film. Dobrym pomysłem jest również narysowanie storyboardu. Storyboard to plan całego filmu – od początku do końca. Może być dość ogólny, ale powinien zawierać wszystkie sceny i wszystkie elementy, które zamierzasz umieścić w ostatecznej wersji. Przykłady storyboardów możesz znaleźć w Internecie, szukając ich w Google.

PAMIĘTAJ:

- **Film nie musi być skomplikowany, aby odniósł sukces**. Nie planuj dodawania elementów, które mogą okazać się zbyt trudne pod względem technicznym.
- Możesz użyć aparatu w telefonie. Być może w urządzeniu znajduje się oprogramowanie do obróbki filmów, którego możesz użyć do edycji. Jeśli nie, w Internecie dostępne są darmowe programy do edycji wideo, np. OpenShot. Pamiętaj, że masz obowiązek sprawdzenia, czy pobierane przez Ciebie materiały nie zawierają wirusów itp., oraz że należy unikać podawania swoich danych osobowych. **Jeżeli masz jakieś wątpliwości związane z tym, co znajdziesz w Internecie, poproś o radę nauczyciela lub inną odpowiedzialną osobę dorosłą**.
- Staraj się **unikać sytuacji, w której jedna osoba siedzi przed kamerą i recytuje scenariusz**. Może to być nudne i trudne do sfilmowania, ponieważ ludzie popełniają błędy. Spróbuj podzielić scenariusz między członków grupy, aby **zapewnić różnorodność** i ułatwić wszystkim przyswojenie tego, co mają do powiedzenia.
- Jeśli znasz się na programach do edycji, pamiętaj, że możesz wstawiać obrazy lub grafiki, używać muzyki lub głosu lektora. Materiały znalezione w Internecie mogą być objęte prawami autorskimi, dlatego warto korzystać z **materiałów typu royalty free**.
- Pomyśl o takich kwestiach jak oświetlenie i dźwięk, zwłaszcza jeśli zamierzasz filmować na zewnątrz, gdzie wiatr, pobliska droga itp. mogą generować hałas.
- Pojawisz się w filmie. **Zastanów się więc nad tym, w co się ubierzesz**, upewnij się, że jest to coś, co odzwierciedla to, jak chcesz wyglądać przed publicznością. Makijaż zazwyczaj nie jest konieczny.
- Przede wszystkim Twój film powinien **być ciekawy i mieć energię**.

Gratulujemy

ukończenia tego modułu i zdobycia informacji na temat demokracji w Unii Europejskiej. Demokracja działa tylko wtedy, gdy każdy odgrywa w niej rolę. Teraz znasz już jeden ze sposobów, który pozwoli Ci stać się jej aktywnym uczestnikiem. Dzięki europejskiej inicjatywie obywatelskiej Twój głos zostanie usłyszany, a Ty możesz dokonać pozytywnych zmian nie tylko dla siebie, ale dla wszystkich w Unii Europejskiej.

ARKUSZ INFORMACYJNY NA TEMAT TRAKTATÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Główne traktaty UE

2007
Traktat lizboński

1992
Traktat z Maastricht

1990
Konwencja z Schengen

1957
Traktat rzymski

1951
Traktat paryski

Więcej informacji o traktatach

Poniższe traktaty stanowią pięć ważnych kamieni milowych w historii Unii Europejskiej. Jeśli chcesz uzyskać więcej informacji na ich temat, skorzystaj z łączy umieszczonych po każdym polu informacyjnym. Pamiętaj, że na wszystkich stronach możesz zmienić język.

TRAKTAT PARYSKI 1951

Unia Europejska powstała w latach 50., po zakończeniu II wojny światowej. Celem było zapobiegnięcie kolejnej wojnie na kontynencie europejskim. Traktat paryski był pierwszym krokiem w kierunku integracji europejskiej. Ustanowił on Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, która zrzeszała sześć krajów europejskich (Francję, Niemcy Zachodnie, Włochy, Belgię, Lukse mburg i Holandię), między którymi mógł odbywać się bez żadnych ograniczeń handel węglem i stalą. Głównym celem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali było zintegrowanie gospodarek uczestniczących w niej krajów, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo konfliktu, a także aby było oczywiste, jeśli jeden z członków zacząłby wykorzystywać stal do budowy broni w ramach przygotowań do ewentualnej wojny.

TRAKTAT RZYMSKI 1957

Traktat ten powołał do życia Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG), która połączyła 6 krajów (Belgię, Niemcy, Francję, Włochy, Luksemburg i Holandię) w celu integracji i wzrostu gospodarczego poprzez handel.

Stworzył wspólny rynek oparty na swobodnym przepływie towarów, osób, usług i kapitału. Powstała również unia celna znosząca cła wewnętrzne i ustalająca wspólne taryfy dla towarów pochodzących z zewnątrz.

Wiele z instytucji unijnych, które znamy dzisiaj, zostało utworzonych na mocy tego traktatu:

- Rada Ministrów
- Komisja
- Zgromadzenie Parlamentarne (Parlament Europejski)
- Trybunał Sprawiedliwości
- Komitet Ekonomiczno-Społeczny

KONWENCJA Z SCHENGEN Z 1990 ROKU

Konwencja z Schengen ustanowiła obszar swobodnego przemieszczania się bez kontroli granicznych pomiędzy sygnatariuszami. Od tego czasu została włączona do prawa unijnego i jest obecnie deklarowanym celem Unii Europejskiej.

TRAKTAT Z MAASTRICHT 1992

Jest to traktat, który ustanowił Unię Europejską. Wprowadził między innymi ideę „obywatela europejskiego", która pozwala obywatelom każdego kraju UE mieszkać i pracować w każdym innym państwie członkowskim . Zapewnia im również pozostałe prawa i ochronę.

Inną ważną częścią traktatu było ustanowienie idei wspólnej waluty i koordynacji polityki gospodarczej, co doprowadziło do powstania euro i Europejskiego Banku Centralnego.

Traktat scentralizował wiele obowiązków, które wcześniej należały do rządów narodowych, aby umożliwić dalszą harmonizację w całej Unii Europejskiej. Wprowadził też pewne zmiany w strukturze władzy w instytucjach unijnych.

TRAKTAT LIZBOŃSKI 2007

Traktat ten opierał się na obowiązujących już umowach i wprowadzał do nich zmiany. Nadał Unii Europejskiej osobowość prawną, co oznaczało, że może ona teraz podpisywać traktaty i przystępować do organizacji jako jeden organizm. Uczynił Kartę praw podstawowych prawnie wiążącą i nadał jej taką samą wartość prawną jak traktatom. Wyjaśnił również kwestie dotyczące kompetencji UE.

Co bardzo ważne, traktat zapewniał większą demokrację poprzez zwiększenie uprawnień Parlamentu Europejskiego.

Zapewnił również mechanizm, dzięki któremu zwykli obywatele mogli mieć bezpośredni wpływ na politykę i prawo UE. W tym celu wprowadzono europejską inicjatywę obywatelską (EIO).

Najważniejsze wartości Unii Europejskiej

GODNOŚĆ CZŁOWIEKA

Pojęcie godności człowieka bazuje na przekonaniu, że wszyscy ludzie mają szczególną wartość, która wynika wyłącznie z ich człowieczeństwa. Nie ma nic wspólnego z ich klasą, rasą, płcią, religią, zdolnościami czy jakimkolwiek innym czynnikiem poza faktem, że są ludźmi.

Godność człowieka uzasadnia prawa człowieka. Jeśli dzieli się ludzi i przypisuje im wartości na podstawie takich cech jak klasa, płeć, religia itd., tworzy się nierówne społeczeństwa, w których szerzy się dyskryminacja. Ludzie przypisani do wyższej wartości są traktowani preferencyjnie. Każdy, kto nie pasuje do uprzywilejowanej kategorii, może zostać wykluczony lub uciskany.

WOLNOŚĆ

Swoboda przemieszczania się daje obywatelom prawo do swobodnego poruszania się i pobytu na terenie Unii. Wolności jednostki, takie jak poszanowanie życia prywatnego, wolność myśli, religii, zgromadzeń, wypowiedzi i informacji są chronione przez Kartę praw podstawowych UE.

DEMOKRACJA

Unia Europejska funkcjonuje w oparciu o demokrację przedstawicielską i uczestniczącą. Bycie obywatelem Europy oznacza korzystanie z praw politycznych. Każdy dorosły obywatel UE ma prawo do kandydowania i głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Obywatele UE mają prawo do kandydowania i głosowania w swoim kraju zamieszkania lub w kraju pochodzenia. Mogą również bezpośrednio wpływać na politykę UE poprzez takie narzędzia jak europejska inicjatywa obywatelska.

RÓWNOŚĆ

Równość oznacza równe prawa dla wszystkich obywateli wobec przepisów. Zasada równości kobiet i mężczyzn leży u podstaw wszystkich polityk europejskich i stanowi bazę dla integracji europejskiej. Ma zastosowanie we wszystkich dziedzinach. Zasada równości wynagrodzeń za taką samą pracę stała się częścią traktatu rzymskiego w 1957 roku.

PRAWORZĄDNOŚĆ

Unia Europejska opiera się na rządach prawa. Wszystkie działania UE opierają się na traktatach, dobrowolnie i demokratycznie uzgodnionych przez kraje UE. Na straży prawa i sprawiedliwości stoi niezależne sądownictwo. Kraje UE przyznały ostateczną jurysdykcję Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości, którego wyroki muszą być respektowane przez wszystkich członków.

PRAWA CZŁOWIEKA

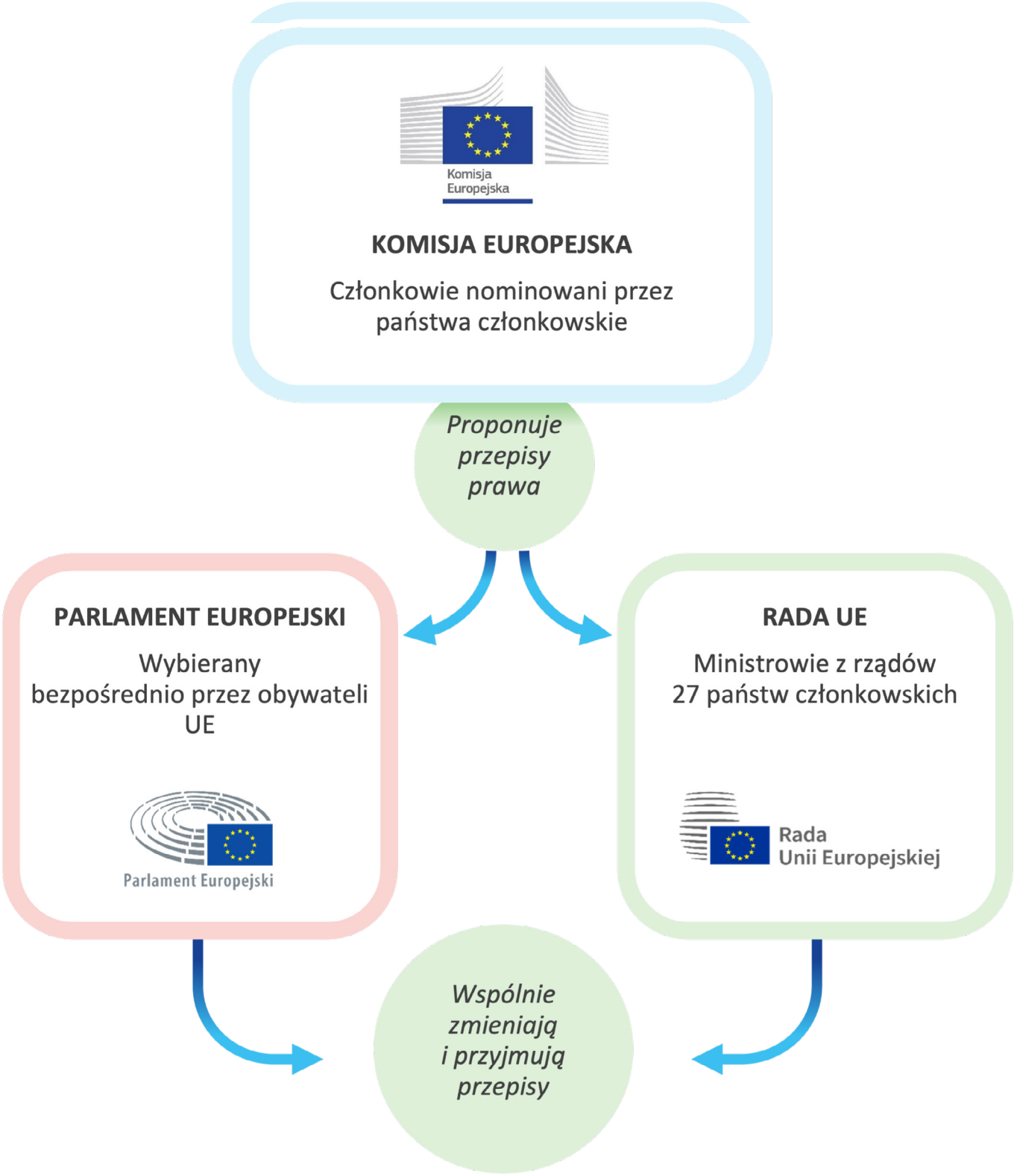
Prawa człowieka są chronione przez Kartę praw podstawowych UE. Obejmują one prawo do wolności od dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, prawo do ochrony danych osobowych oraz prawo do dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

OBSZARY DZIAŁANIA UE (wybrane przykłady)

Kompetencje wyłączne	Kompetencje wspólne	Kompetencje wspierające
Unia celna	Jednolity rynek	Zdrowie publiczne
Zasady konkurencji	Zatrudnienie i sprawy socjalne	Przemysł
Polityka monetarna	Rolnictwo	Kultura
Handel	Rybołówstwo	Turystyka
Organizmy morskie i zwierzęta	Środowisko	Kształcenie i szkolenie, młodzież i sport
	Ochrona konsumentów	Obrona cywilna
	Transport	Współpraca administracyjna
	Sieci transeuropejskie	
	Energia	
	Sprawiedliwość	
	Prawa podstawowe	
	Kwestie migracyjne i bytowe	
	Zdrowie publiczne	
	Badania i przestrzeń kosmiczna	
	Rozwój współpracy i pomoc humanitarna	

Obszary działania UE

PROCES STANOWIENIA PRAWA W UE

Europejska
inicjatywa
obywatelska

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej